

Nederlands instituut
voor onderzoek van de
gezondheidszorg

Otterstraat 118-124
Postbus 1568
3500 BN Utrecht
Telefoon 030 2729 700

Evaluatie Pilotfase concepten Sport en Bewegen in de Buurt 2011-2012

- Resultaten monitorstudie -

Kennismaken met de hockeyvereniging door hardlopen

Drs. L. Ooms
Dr. C. Veenhof

Achtergrond:

Met het programma Sport en Bewegen in de Buurt 2012-2016 investeert het huidige kabinet in meer mogelijkheden om te sporten en bewegen in de buurt. Hierdoor worden meer mensen in staat gesteld te kiezen voor sporten en bewegen en een gezonde en actieve leefstijl. Sportbonden, en in het verlengde daarvan, sportverenigingen, kunnen een belangrijke rol vervullen om sporten en bewegen toegankelijker te maken voor iedereen.

Binnen Pilotfase concepten Sport en Bewegen in de Buurt 2011-2012 hebben zeven sportbonden van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) financiering gekregen om laagdrempelige sportconcepten te ontwikkelen, met als doel doorstroom en verdere uitrol binnen het brede Sport en Bewegen in de Buurt programma. In totaal zijn acht sportconcepten ontwikkeld specifiek gericht op doelgroepen die nu nog onvoldoende worden bereikt door sport, namelijk: Schoolgaande jeugd in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs (MBO), ouders van jonge kinderen en 45-plussers. Deze sportconcepten zijn uitgevoerd in een pilotfase, welke liep van september 2011 tot en met december 2012. Het Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL) heeft de pilotfase geëvalueerd. De evaluatie bestond uit een procesevaluatie op het niveau van de sportbonden en sportverenigingen en een monitorstudie op het niveau van de deelnemers. Op basis van de verzamelde informatie uit de procesevaluatie en monitorstudie zijn de sportconcepten beoordeeld op vooraf opgestelde beoordelingscriteria. Aan de hand van de scores op deze criteria is per sportconcept een zogenaamde Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats (SWOT) analyse uitgevoerd. In het rapport “Evaluatie Pilotfase concepten Sport en Bewegen in de Buurt 2011-2012” worden de belangrijkste resultaten van het onderzoek beschreven.¹

In dit document worden de resultaten van de monitorstudie weergegeven voor het sportconcept “Kennismaken met de hockeyvereniging door hardlopen”. Hierbij worden de resultaten voornamelijk gepresenteerd in tabellen en figuren.

¹ Ooms L, Veenhof C. Evaluatie Pilotfase concepten Sport en Bewegen in de Buurt 2011-2012 - Resultaten procesevaluatie en monitorstudie. Utrecht: NIVEL, 2013.

Resultaten monitorstudie

Respons

Tabel 1: Respons

	Aantal (N)
Benaderd	179
Baseline meting	118
Meting direct na afloop	79

Kenmerken deelnemers op baseline

Tabel 2A: Kenmerken deelnemers op baseline: Achtergrondkenmerken (n=118)

	Baseline
Geslacht (%)	
Man	23
Vrouw	77
Leeftijd (jaren)	
Gemiddelde \pm SD	43 \pm 5
Min-max	31-65
Body Mass Index (BMI) (kg/m²)	
Gemiddelde \pm SD	24 \pm 3
Min-max	19-38
Chronische aandoeningen of beperkingen (%)	
Chronische aandoening	12
Lichamelijke beperking	6
Auditieve beperking	0
Visuele beperking	1
Verstandelijke beperking	0
Geen chronische aandoening of beperking	83
Belemmerd bij sporten en bewegen door chronische aandoening of beperking (%)	
Aantal (N)	20
Ja, sterk belemmerd	5
Ja, licht belemmerd	60
Nee	35
Ervaren gezondheid (%)	
Uitstekend	5
Zeer goed	24
Goed	64
Matig	7
Slecht	0
Etniciteit (%)	
Autochtoon	93
Niet-westers allochtoon	2
Westers allochtoon	5

Tabel 2B: Kenmerken deelnemers op baseline: Opleidingsniveau, werk- en woonsituatie (n=118)

	Baseline
Opleidingsniveau (%)	
Laag	0
Gemiddeld	33
Hoog	67
Betaalde baan (%)	
Ja	89
Nee	11
Tijd per week werken (uren)	
Aantal (N)	105
Gemiddelde \pm SD	30 \pm 10
Min-max	5-70
Woonsituatie (%)	
Alleenwonend zonder kind(eren)	1
Alleenwonend met kind(eren)	9
Gehuwd/samenwonend zonder kind(eren)	2
Gehuwd/samenwonend met kind(eren)	88
Anders	0

Tabel 2C: Kenmerken deelnemers op baseline: Sport- en beweggedrag (n=118)

	Baseline
Voldoen aan sportnormen (%)^a	
Sport helemaal niet	5
Sportnorm 12x per jaar sporten	84
Sportnorm 40x per jaar sporten	64
Voldoen aan beweegnormen (%)	
NNGB	45
Fitnorm	31
Combinorm	57
Inactief	0
Semiactief	43
Spiernorm	2
Lid van een sportvereniging (%)	
Aantal (N)	112
Ja	51
Nee	49
Lid van hockeyvereniging (kind) (%)	
Aantal (N)	112
Ja, lid van hockeyvereniging kind	13
Nee, maar wel lid van een andere hockeyvereniging	3
Nee, niet lid van een hockeyvereniging	85
Geen lid van hockeyvereniging kind, maar in het verleden wel? (%)	
Aantal (N)	98
Ja	15
Nee, maar wel lid van een andere hockeyvereniging geweest	8
Nee, nog nooit lid geweest van een hockeyvereniging	77

^a Sportgedrag in de afgelopen twaalf maanden.

Vijf procent van de deelnemers heeft in de afgelopen twaalf maanden helemaal niet gesport. De belangrijkste reden om niet te sporten was “te weinig tijd vanwege gezin” (50%).

Mening over sport

Tabel 3: Mening over sport (n=112)

Stelling	(Absoluut) mee eens (%)	Eens noch oneens (%)	(Absoluut) mee oneens (%)	Niet van toepassing (%)
Ik vind sporten belangrijk	100	0	0	0
Ik vind sporten leuk	94	6	0	0
Ik heb veel vriend(inn)en die sporten	64	24	10	2
Ik heb veel familieleden (ouders, broers, zussen, kinderen) die sporten	63	22	14	1
Ik zie mezelf als sporter	50	38	13	0

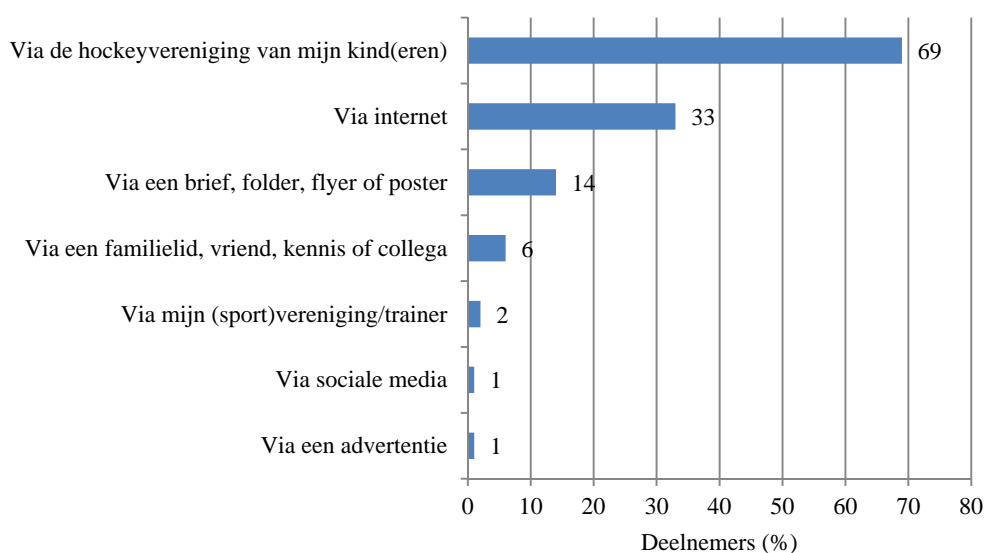
Sport en bewegen in de wijk/buurt

Tabel 4: Sport en bewegen in de wijk/buurt (n=118)

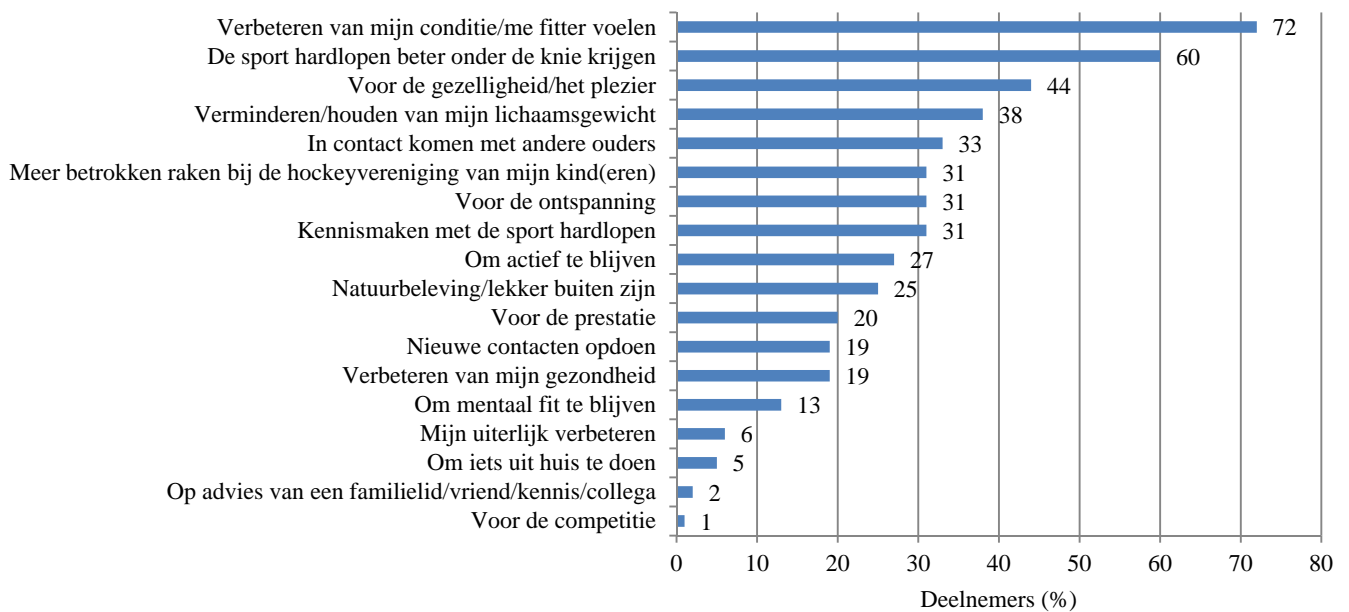
	Baseline
Sporten en bewegen in de wijk/buurt (%)	
Voldoende openbare plekken om te sporten en bewegen	86
Voldoende sportverenigingen	91
Voldoende georganiseerde sport- en beweegactiviteiten	84
De hockeyvereniging die het project “Kennismaken met de hockeyvereniging door hardlopen” aanbiedt zit in de wijk/buurt	74

Eerste kennismaking met het project “Kennismaken met de hockeyvereniging door hardlopen” en redenen voor deelname

Figuur 1: Eerste kennismaking met het project “Kennismaken met de hockeyvereniging door hardlopen” (n=118)

Figuur 2: Redenen voor deelname (n=118)

Verwachtingen van en betrokkenheid bij de hockeyvereniging

De ouders verwachten dat de hockeyvereniging voor hun kinderen een sociale, gezellige, sportieve en vooral veilige omgeving biedt, waar de kinderen het hockeyspel leren en andere kinderen ontmoeten. Daarnaast verwachten zij (kwalitatief) goede trainingen en een goede begeleiding van hun kinderen. Hun kinderen moeten met plezier naar de hockeyvereniging gaan.

Voor henzelf verwachten de ouders dat de hockeyvereniging hen goed informeert over de trainingen en wedstrijden van hun kinderen, de spelregels van het hockey en activiteiten van de hockeyvereniging. Verder verwachten de ouders dat de hockeyvereniging een gezellige en sociale omgeving biedt, waar zij andere ouders kunnen ontmoeten. Er is overigens ook een aantal ouders dat niet direct iets van de hockeyvereniging verwacht als het gaat om henzelf.

Onder betrokkenheid bij een vereniging wordt door de ouders het volgende verstaan: Dat je je als ouder actief inzet voor de vereniging en helpt waar nodig. Hierbij worden de volgende voorbeelden genoemd: Ondersteuning bij trainingen en wedstrijden (bijvoorbeeld door materialen klaar te zetten, zich in te zetten als coach of scheidsrechter en door kinderen te halen en brengen), het draaien van bardiensten, deelname aan een commissie, deelname aan het bestuur, ondersteuning bij schoonmaakactiviteiten en organisatie van activiteiten voor de vereniging. Verder wordt onder betrokkenheid bij een vereniging verstaan: Aanwezigheid bij trainingen en wedstrijden (het aanmoedigen van de kinderen), deelname aan activiteiten van de vereniging en goed op de hoogte zijn van wat er op de vereniging speelt (al dan niet via de trainer(s)/begeleider(s)).

Tabel 5: Betrokkenheid van ouders bij de hockeyvereniging (n=118)

	Baseline
Ervaren betrokkenheid (%)	
Heel erg betrokken	21
Redelijk betrokken	47
Neutraal	23
Niet echt betrokken	8
Helemaal niet betrokken	1
Vormen van betrokkenheid (%)	
Komt regelmatig kijken bij trainingen van kind	57
Komt regelmatig kijken bij wedstrijden van kind	77
Heeft een bestuurlijke functie binnen de vereniging	7
Neemt deel aan een commissie binnen de vereniging	14
Is (hulp)trainer	8
Begeleidt wedstrijden als scheidsrechter/spelbegeleider	15
Vervult bardiensten binnen de vereniging	51
Doet mee aan activiteiten die de vereniging organiseert	33
Doet zelf aan hockey bij de vereniging	12
Anders	17
Is niet betrokken bij de hockeyvereniging van kind	0
Gemiddelde tijd per week kwijt aan hockeyvereniging (uren)	
Gemiddelde \pm SD	2,9 \pm 3,3
Min-max	0,0-25,0

Voorbeelden van vormen van betrokkenheid uit de categorie “anders” zijn: Het halen en brengen van het kind, het uitdelen van fruit en het schrijven van artikelen voor in de nieuwsbrief.

Tabel 6: Taken die ouders binnen de hockeyvereniging zouden willen vervullen (n=118)

	Baseline
Welke taak of taken vervullen? (%)	
Een bestuurlijke functie binnen de vereniging	4
Trainen van een jeugd- of seniorenteam	3
Coachen van een jeugd- of seniorenteam	10
Begeleiden van een jeugd- of seniorenteam als scheidsrechter of spelbegeleider	9
Plaatsnemen in een commissie binnen de vereniging	8
Activiteiten organiseren voor de vereniging(sleden)	12
Sponsors werven voor de vereniging	1
Anders	33
Wil geen taken vervullen binnen de hockeyvereniging van kind	39
Tijd per week die vrijgemaakt kan worden voor hockeyvereniging kind (uren)	
Aantal (N)	72
Gemiddelde \pm SD	1,5 \pm 1,5
Min-max	0,0-8,0

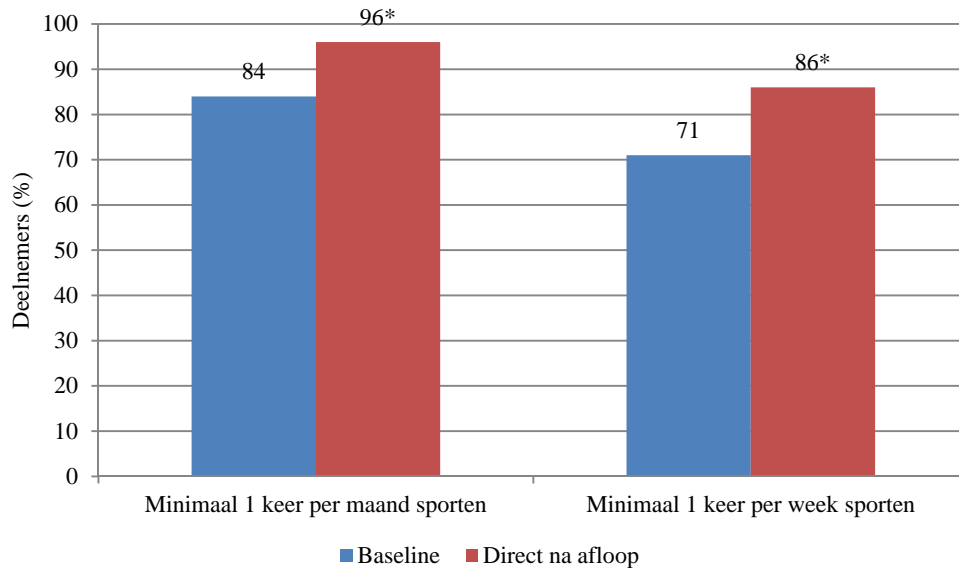
De meeste deelnemers die op de vraag welke taak of taken zij binnen de hockeyvereniging van hun kind zouden willen vervullen “anders” hebben geantwoord geven aan al veel te doen binnen de hockeyvereniging. Daarnaast is er een aantal ouders binnen deze categorie dat pas nieuw is en het eerst wil aan kijken. Ook zijn er wat ouders die wel willen “bijspringen” als het nodig is, maar niet teveel willen doen, omdat zij weinig tijd hebben.

Tweëndertig procent van de deelnemers is op dit moment betrokken bij een andere sportvereniging.

Verder zou 36% van de deelnemers meer binding met de hockeyvereniging van zijn of haar kind voelen als er een introductieavond voor nieuwe ouders zou worden georganiseerd, 44% zou misschien meer binding voelen en 20% zou hierdoor niet meer binding voelen.

Veranderingen in sportgedrag

Figuur 3: Percentage deelnemers dat voldoet aan de sportnormen: Op baseline en direct na afloop (n=79)^a

^a Referentieperiode is het sportgedrag in de afgelopen drie maanden.

* Significante verandering ($p < 0.05$) (vergelijking direct na afloop-baseline).

Tabel 7: Top 5 beoefende sporten: Op baseline (n=66) en direct na afloop (n=77)

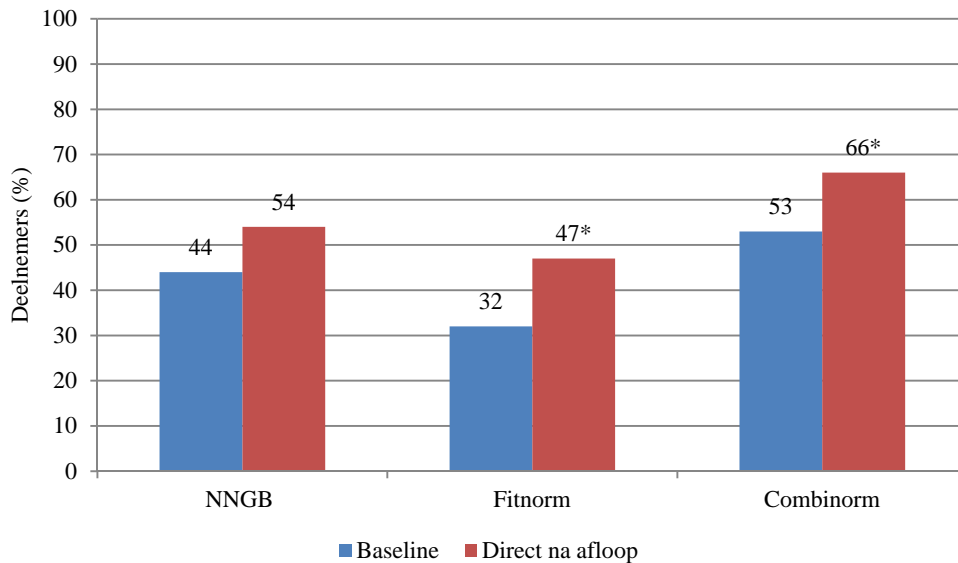
Ranking	Baseline (%)	Direct na afloop (%)
1	Hardlopen/joggen/trimmen (64)	Hardlopen/joggen/trimmen (84)
2	Fitness (32)	Fitness (25)
3	Hockey (21)	Hockey (21)
4	Tennis; wandelsport (18)	Tennis (19)
5	Zwemsport (11)	Wandelsport (17)

Tabel 8: Top 5 meest beoefende sporten: Op baseline (n=66) en direct na afloop (n=77)

Ranking	Baseline (%)	Direct na afloop (%)
1	Hardlopen/joggen/trimmen (42)	Hardlopen/joggen/trimmen (70)
2	Fitness (23)	Fitness (16)
3	Hockey (14)	Hockey (14)
4	Tennis (11)	Tennis (10)
5	Wandelsport (8)	Wandelsport; wielrennen/mountainbiken/toerfietsen (6)

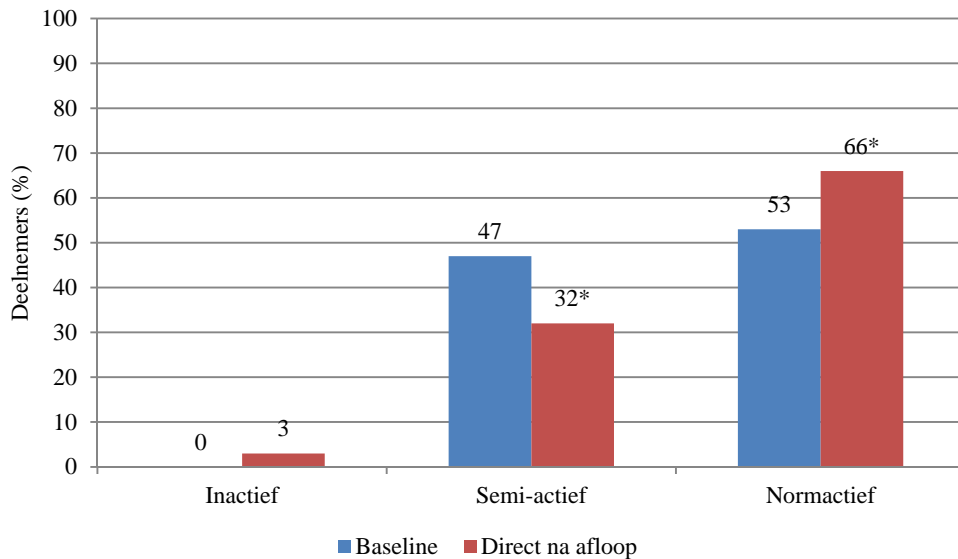
Veranderingen in beweeggedrag

Figuur 4: Percentage deelnemers dat voldoet aan de NNGB, Fitnorm en Combinorm: Op baseline en direct na afloop (n=79)

* Significante verandering ($p < 0.05$) (vergelijking direct na afloop-baseline).

Figuur 5: Percentage deelnemers dat inactief, semi-actief en normactief is: Op baseline en direct na afloop (n=79)

* Significante verandering ($p < 0.05$) (vergelijking direct na afloop-baseline).

Op baseline voldoet 0% van de deelnemers aan de spiernorm. Direct na afloop is dit percentage 4%. De stijging van 4% is niet significant.

Verder geeft 69% van de deelnemers aan in de afgelopen drie maanden lichamelijk actiever te zijn geworden, 25% vindt dit niet en 6% weet het niet.

Veranderingen in lidmaatschap

Tabel 9: Lidmaatschap: Op baseline en direct na afloop (n=74)

	Baseline	Direct na afloop
Lid van een sportvereniging (%)		
Ja	54	53
Nee	46	47
Lid van een hockeyvereniging (%)		
Ja	19	19
Nee	81	81

Deelname aan en mening over het project “Kennismaken met de hockeyvereniging door hardlopen”

Van de deelnemers heeft 20% zich samen met iemand anders aangemeld en 80% heeft zich alleen aangemeld. Aan de deelnemers die zich samen met iemand anders hebben aangemeld is gevraagd hoe vaak zij met deze persoon/personen hebben getraind. Vijftig procent heeft steeds met deze persoon/personen getraind, 38% deed dit af en toe en 13% heeft uiteindelijk niet met deze persoon/personen getraind.

Tabel 10: Deelname aan trainingen (n=79)

	Direct na afloop
Deelname aan trainingen (%)	
0 trainingen	0
1-2 trainingen	6
3-6 trainingen	94

Zes procent van de deelnemers heeft aan maar 1-2 trainingen deelgenomen. De belangrijkste reden om maar aan enkele trainingen deel te nemen was het hebben van een blessure (door 60% genoemd).

Tabel 11: Mate van tevredenheid over de verschillende onderdelen van het hardloopp programma (n=79)

	(Zeer) tevreden (%)	Niet tevreden/niet ontevreden (%)	(Zeer) ontevreden (%)	Niet van toepassing (%)
Tijdstip van trainingen	87	6	6	0
Frequentie van trainingen	99	0	1	0
Duur van trainingen	96	3	1	0
Niveau van trainingen	90	5	5	0
Locatie van trainingen	94	4	3	0
Bereikbaarheid van de locatie	97	1	1	0
Deskundigheid trainer(s)	99	0	1	0
Persoonlijke aandacht trainer(s)	94	3	3	1
Hoogte van de deelnamekosten	81	3	1	15
Groepssfeer	97	0	3	0
Organisatie van trainingen	96	1	3	0
Organiserende vereniging/club	95	1	3	1

Het hardloopp programma werd beoordeeld met een gemiddeld rapportcijfer van 8,5 (SD=1,0). Verder zou 75% van de deelnemers het hardloopp programma zeker bij anderen aanbevelen, 24% zou dit waarschijnlijk wel doen en 1% zou dit zeker niet doen.

Zevenentwintig procent van de deelnemers had suggesties ter verbetering van het sportconcept “Kennismaken met de hockeyvereniging door hardlopen”. De volgende suggesties zijn gedaan:

- Het bieden van een vervolgtraject (de deelnemers die dit aangaven willen graag doorgaan met hardlopen).
- Hockeyactiviteiten aan het project toevoegen, bijvoorbeeld een cursus hockey voor beginners (sommigen zeiden dit ook vanwege de oude naam van het project “Kennismaken met hockey door bewegen”).
- Een langere trainingsperiode/meer trainingen.
- Meer variatie in hardlooppniveaus (beginner, meer gevorderd), door bijvoorbeeld meerdere groepen te starten.
- Het aanbieden van een andere sport dan hardlopen, bijvoorbeeld golf of skeeleren.
- Een betere werving: Meer communicatie via de website van de vereniging, het uitdelen van flyers en het persoonlijk benaderen van ouders. Ook de voordelen van deelname in de wervingstekst benoemen.
- Meer aandacht voor goed schoeisel en de warming-up/cooling-down.

Tabel 12: Mening deelnemers over gevolgen van deelname (n=79)

Door deelname aan het project “Kennismaken met de hockeyvereniging door hardlopen”...	(Absoluut) mee eens (%)	Eens noch oneens (%)	(Absoluut) mee oneens (%)	Niet van toepassing (%)
Ben ik beter geworden in hardlopen	90	9	0	1
Ben ik meer gaan sporten en bewegen	57	23	16	4
Heb ik meer plezier gekregen in sporten en bewegen	62	27	8	4
Blijf ik meer sporten en bewegen	68	22	8	3
Ben ik afgevallen	9	42	44	5
Heb ik een betere conditie gekregen	62	24	10	4
Heb ik meer sociale contacten/vriend(inn)en gekregen	44	37	16	3
Voel ik mezelf gezonder	54	37	5	4

Veranderingen in betrokkenheid

Op baseline voelt 72% van de deelnemers zich redelijk tot heel erg betrokken bij de hockeyvereniging van hun kind. Direct na afloop van het hardloopp programma is dit percentage 82%. De stijging van 10% is significant (zie ook tabel 13).

Tabel 13: Ervaren betrokkenheid: Op baseline en direct na afloop (n=79)

	Baseline	Direct na afloop
Ervaren betrokkenheid (%)		
Heel erg betrokken	25	30*
Redelijk betrokken	47	52*
Neutraal	22	18
Niet echt betrokken	5	0
Helemaal niet betrokken	1	0

* Significante verandering ($p < 0.05$) van het percentage deelnemers dat zich redelijk tot heel erg betrokken voelt (vergelijking direct na afloop-baseline).

Tabel 14: Mening ouders over veranderingen in betrokkenheid bij hockeyvereniging door hardloopp programma (n=79)

	Direct na afloop
Voelt zich meer betrokken bij hockeyvereniging kind door hardloopp programma (%)	
Ja, zeker	22
Een beetje	53
Nee	25
Is bereid om zich meer in te zetten voor hockeyvereniging kind door hardloopp programma (%)	
Ja, zeker	10
Misschien	59
Nee	30
Vindt het aanbieden van andere sporten de juiste manier om zich meer betrokken te laten voelen bij hockeyvereniging kind (%)	
Ja	86
Nee	14

Veertien procent van de deelnemers vindt het aanbieden van andere sporten (zoals hardlopen) niet de juiste manier om zich meer betrokken te laten voelen bij de hockeyvereniging van zijn of haar kind. Een belangrijke reden die hiervoor wordt genoemd is dat er geen duidelijke link is met het hockey zelf. Daarnaast zijn er deelnemers die aangeven al betrokken te zijn en zich betrokken te voelen. Voor hen heeft het project niks veranderd op dit gebied.

Toekomst

Tabel 15: Continueren van het hardlopen

	Direct na afloop
Van plan om te blijven hardlopen (%)	
Aantal (N)	79
Ja, zeker	52
Ja, waarschijnlijk wel	41
Nee, waarschijnlijk niet	8
Nee, zeker niet	0
Op welke manier het hardlopen continueren (%)	
Aantal (N)	73
Individueel	63
In een groep, niet aangesloten bij een vereniging	25
In een groep, aangesloten bij een vereniging	12

De deelnemers die waarschijnlijk niet doorgaan met het hardlopen geven hiervoor verschillende redenen. Voorbeelden zijn: “te weinig tijd vanwege werk/studie” (33%), “te weinig tijd vanwege gezin” (33%) en “ik vind het hardlopen niet leuk meer” (33%).

Tabel 16: Bereidheid om te betalen voor het hardloopprogramma

	Direct na afloop
Is bereid om te betalen voor een dergelijk hardloopprogramma (%)	
Aantal (N)	79
Ja	80
Nee	20
Hoeveel betalen? (%)	
Aantal (N)	63
€1 - €10	5
€11 - €20	44
€21 - €30	38
€31 - €40	11
€41 - €50	2
Meer	0

Twintig procent van de deelnemers is niet bereid te betalen voor het hardloopprogramma. Hiervoor worden verschillende redenen aangedragen. Voorbeelden zijn: Er wordt al veel betaald aan contributie, men is reeds lid van een andere sportvereniging, het traject van zes weken is te kort (voor een langer durend traject zou men wel willen betalen), de hockeyvereniging is verantwoordelijk voor de kosten (maar men is wel bereid een deel van de kosten te betalen) en ervoor betalen heeft geen toegevoegde waarde.

De deelnemers is ook gevraagd of zij interesse hebben om te gaan hockeyen. Zes procent geeft aan hier zeker interesse in te hebben, 38% heeft hier misschien interesse in, 38% heeft hier geen interesse in en 18% speelt al hockey bij de hockeyvereniging van zijn of haar kind.